

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den
Antverpiæ, M. DC. XLV.

De pœnitentijs & remissionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

riori ; ex actu inferri potentiam. quare qui interrogat , an placet scribere, simul implicat, an possit: & non tam per æquipollens, quam re ipsa hic subest interrogatio, & illius annotatio in utroque casu: & satisfactum est fini edicti, quem proloquitur, *vitandi dubij, & falsi.* quem imprimis spectandum, non verborum aucupia, etiam probant arrepta à Charunda vbi supra citata in hac ipsa materia. itaque hæc disputatio de iure est; non accusatio iudicij defuncti. qui cum non possit facere quin leges in suo testamento locum habeant; non præsumitur velle: ideoque non iudicium illius agnatus oppugnat; sed scripturæ formam: non illi iniuriatur; sed, an leges secutus sit quærit: eoque in illa disputatio victus, legato non excidit.

8.
Agnatus
qui defun-
cti iudicij
non accu-
sat legato
non exci-
dit.

De pœnitentiis & remissionibus.

RESPONSVM I.

De approbatione sacerdotum, ad audiendas confessiones, & reprobatione.

1.
Non ap-
probatus
non potest
confessio-
nes exci-
pere secu-
larium.

2.
Nec hodie
regularium
mulierum.

3.
De reuo-
catione
Concil. nõ
loquitur,
sed de ea ex
iure ref-
pondendũ.

4.
Quod vbi
eam per-
mittat?

Decreuit Concilium Trid. s. 23. c. 15. nullum sacerdotem nisi parochiale beneficium obtinentem, aut ab Episcopo approbatum posse confessiones audire secularium. De approbatione loquitur Concilium; de approbationis reuocatione nullam facit mentionem, illius ergo decisio ex iure communi sumenda est. eo declaratum est in *acceptimus. X. de rit. & qualitat. præficiendor.* Episcopum qui aliquos approbavit, eisdem reprobare non posse; nisi forte, inquit, postquam promoti fuerint, reddiderint se indignos. quæ exceptio causæ cognitionem requirit, non ex libito permittitur. *vt diximus in Consult. can. de priuil. conf. 5.* cum

etiã maximè amouibiles regulares ab administratione remoueri non possint ex causa infamante, & tanquam indigni; nisi causâ cognita, probataque; *vt late diximus in Tur. Rom. nou. anal. de regul. n. 46.* vt Rei hic dimissi pro suo demerito vbiq; contenduntur, sed causam cognitam esse, probatamque nullibi adiungitur. sed omnis fuisse videtur defensa monasterij exemptio, quæ indignum quem non reddit. cum vnusquisque ad defensionem iuris ecclesiæ suæ naturâ obligetur. si autem moderamen inculpate tutelæ excessum est; non mox ideo quis sit indignus, sed & hoc causæ cognitionem, & iudicis arbitrium exigit. & propterea *apud Barbof. in Collect. DD ad Conc. Trid. s. 23. c. 15. n. 50.* Urbanus VIII. decreuit, vt noua reprobationis causa, nõ quæ libet assumatur; sed quæ ipsam confessionis materiam concernat. *per Breue. 30. Ian. 1629.* quò tamen reduxit S. Cong. 130. Aug. 1630. si scandalosè & inhonestè viuant approbati, aut delictum committant. *Barbof. ibid. n. 61.*

De approbationum huiusmodi reuocatione sæpe apud Interpretes Concilij Trid. quantum est, & quidem feruidè admodum disputatum in diocesi Toletana, cum illius vicarius pluribus simul regularibus approbatis sine nouo examine, seu reprobatione, auditionem confessionum interdixisset. super qua re Discursus extat *ex Hispanico in latinum versus à Petro du Fay Doctore theologo prædicatore editus Gandau 1636.* In eo discursu referuntur plurima regularium priuilegia: atque inter cætera Clementis VII. vt semel præsentati non teneantur amplius præsentari: Pij V. bulla *incip. Romani, volumus*, inquit, eos, qui semel ab Episcopo suis præuio examine approbati fuerint; ab eodem Episcopo iterum non examinari: ab Episcopo autem successore, pro maiori conscientia sua quiete, examinari de nouo poterunt. quæ bul-

la reuocata non est per Gregoriū XIII. vt ad illam docet in compendio bullari Flautius Cherubin. & Quaranta in sum. bul. v. confessor. vbi citat declarationem Interpretum hanc; Congregatio Concilij censuit, Regulares ad audiendas in ciuitate & diœcesi secularium confessiones semel ab Episcopo praeuio examine approbatos. iterum ab eodem Episcopo non esse examinandos. Caeterum à successore posse vti que examinari, iuxta constitutionem sancti memorie Pij V. datam id. Augusti. Pontificatus illius anno sexto. quae à felicitis recordationis Gregorio XIII. non est reuocata, per reductionem privilegiorum regularium ad terminos Concilij Tridentini. quippe vt diximus, Tridentinum de approbationis reuocatione non statuit.

Plures alias interpretationes in eandem sententiam idem Discursus recitat: sed praeter ceteris examiam relata à Pasceio in prax. nou. p. 2. c. 1. §. 2. in sua. his verbis, Cum sacra Congregationi Cardinalium, negotijs Episcoporum, & regularium propositum, innotuerit confessarios regulares grauius conueniri, quod ab Archiepiscopis, Episcopis locorum Ordinarijs, ab audiendis confessionibus quauis de causa indiscriminatem suspendantur, & propterea sepe contingere, vt ab eisdem Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinarijs, omnibus simul vnius conuentus confessarijs, confessiones audiendis facultas adimatur; Illustrissimi eiusdem sacrae Congregationis Patres, rati vix fieri posse, vt haec sine scandalo, magnaeque animarum pernicie contigant, re mature perpenſa, ad omnem scandali materiam submouendam, & quo magis spiritali piarum mentium consolationi consulatur: Statuunt & decernunt; Archiepiscopis, Episcopis alijsque locorum Ordinarijs, ad quos confessores approbandi ius spectat, confessarios regulares alias ab ipsis liberè approbatos, ab audiendis confessionibus suspendere minime licere; nisi ex noua causa, eaque ad confessionem ipsas perti-nente: aut ob non seruatum interdictum ab ipsis Ordinarijs positum. Statuunt

in super eisdem Archiepiscopos, Episcopos, locorumque Ordinarios confessiones audiendi, omnibus simul vnius conuentus regularibus confessarijs, eadem sacra congregatione inconsulta nullo pacto adimere posse. Quod quidem decretum; vt eisdem Illustrissimi Patres opportunum & necessarium duxerunt, ita inuolabiliter iubent obseruari, Roma 20. Nouembris 1615.

Quod porro ibi dicitur de interdicto non seruato, refertur ad c. 12. f. 25. de reg. Conc. Trid. non verò ad abrogandum c. cum dilect. de relig. dom. vbi censuræ nullae declarantur, latae ab Ordinarijs in exemptos, aut post appellationem. Reuocatio porro, de qua agitur, est omnium simul eiusdem Conuentus confessariorum.

Habet & alteram declarationem adductam ex Confectio in sum. tit. 17. c. 4. Regulares, inquit, qui ad confessiones audiendas generaliter ab Ordinarijs, eorumque examinatoribus idonei reperiuntur & approbati fuerint, generaliter quoque absque aliqua limitatione temporis, certorumque locorum, aut generis personarum admittantur in diœcesi propria. De ceteris vero, qui non adeo idonei reperiuntur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinarij relinquuntur.

Est & alia apud Barboſ. vbi sup. n. 54. debere Episcopum simpliciter idoneum, simpliciter approbare. Idem Discursus §. vnic. fol. 4. late deducit clausulam concessam facultatis ad beneplacitum duraturae, ex stylo & consuetudine inferi solitam, nihilominus esse perpetuam, quod saltem recipi potest, vt subfit arbitrio boni viri, quod non nisi ex causa noua, & numquam ex infamante, nisi cogita & probata, reuocationem admittet.

Sed & ipsum Concilium Trid. d. c. 15. approbationem, qualis ibi requiritur, dum quis idoneus indicatur, dari iubet: gratis, inquit, detur. vbi duo coniunguntur: vt & detur, & gratis. quod Concilij mandatum quoad exemptos delegationem

8. Simplicitate idonei sunt simpliciter approban. di.

9. Approbatio ad beneplacitum vt fit intelligenda?

10. In exemptis functio officio Ordinarij eos approbando, an deinde reprobare possit?

7. Non simul vnius loci omnes reuocari possunt.

gationem facit: delegatus autem mandati fines diligenter seruare debet. *c. super. & rot. tit. X. de off. deleg. l. 5. D. mand. & delegati officium expirat cum functus est officio: c. venerabili. c. literis. X. de off. deleg. v. cum iam suo functus esset officio ideoque post approbationem finitum est dicecesani officium in exemptis; nec iam potest probatos reprobare; & probationis commissæ fines ita debet seruare; vt simpliciter idoneos approbet simpliciter: neque condiciones vllas sibi non commissas adijciat. *d. c. super & c.**

22.
Regulare
curatum
beneficiu
beneficent
comparan
di paroz
chis.

Quod autem hîc insuper de Confessore generali monasterij Ordinis S. Saluatoris dicitur esse argumentandum, sicut de sacerdotibus sæcularibus, cum accipat Iurisdictionem in moniales, & approbationem ab Episcopo; non sicut de Mendicantibus, qui à Papa: delegata autem iurisdictione sit reuocabilis à delegante: Respondeo claudicare talem Confessoris generalis, & sacerdotis secularis delegati comparationem: & rectius illius comparationem institui cum seculari parochio, imò prælato; cuius approbatio, nisi ex secuta indignitate, reuocari; aut iurisdictione, quæ ex officio tanquam ordinaria competat, nequit auferri; nisi ex causis iure expressis, ritè cognitis. *c. si constituerit. c. accedens. X. de accus. sed neque substitui, quilibet potest huiusmodi Confessori: sicut neque beneficium regulare, c. cum causam. X. de elect. prioratus. c. ea qua. 8. X. de stat. monach. aut prælatura infra Episcopatum, c. nullus. 28. de elect. in 6. clem. 1. eod. vel præbenda regularis conferri potest nisi regulari: *Trid. s. 14. c. 10. vbi neque arandum dicitur in bo. ue & alino. d. c. 10. & porro si negetur hunc, de quo agitur, Confessorem fuisse titulo beneficiali; sed sola delegatione, delegati iurisdictionem cessare ex arbitrio delegantis: l. Iudicium. D. de Iud. redit**

tamen solutio; vt iustum illud esse debeat; ex causa noua, ad confessionem pertinente; non infamante, nisi cognita & probata: & quæ de exemptis mox diximus, & de non omnibus simul reuocandis. *Vide que diximus supra de maior. & obed. r. 1. de regular. r. 8.*

RESPONSVM II.

Mulierì vt prædicatio sit interdicta?

VT soluere & ligare super terram, quod in celo ligatum sit, aut solutum; ita & prædicare euangelium, & docere omnes gentes apostolis successoribusque demandatum est. *Marci. c. ult. Matth. c. ult.* ita quidem vt non tantum laicis interdictum sit publice de fide disputare: *c. 2. s. 1. de heret. in 6. & prædicare: c. ficut. X. de heret. sed etiam neque omnibus clericis id sit permillum. c. adgimus 16. q. 1. nisi cuiusdam specialiter delegetur. *Nauar. cons. 7. de off. deleg. hodie solis fere sacerdotibus vñtatum. iuxta d. c. adgimus. olim quàm nunc frequentius diaconis commissum. sed commissum. nam quomodo prædicabunt, nisi mittantur? iuxta apostolum. c. cum ex inuanto. X. de heret. fuit nonnunquam & laicis olim, sed clericis tamen rogantibus, docere permillum. *mulier. d. 23. at verd ex Bulla Leonis X. nulli hodie, nisi ex licentia superiorum. & ex Concilio *Trid. s. 5. c. 2. s. 24. c. 4. nemini, nisi ab Episcopo approbato, concessum prædicare.****

Quare multò maxime interdictum est mulieribus, quamuis doctoris, id sibi muneris arrogare; docere, aut prædicare. *d. c. mulier. d. 23. vt D. Paulus 1. ad Corinth. s. 14. mulieres, inquit, in ecclesijs taceant. non enim permittitur eis loqui. turpe est enim mulieres loqui in ecclesijs, quocirca & Clemens V. in clem. de re-*

fig. dom. mentis insaniam vocat quod beginæ quædam Alamani- cæ de summa trinitate, ac diuina essentia disputarent, & prædica- rent: easque idcirco damnat. & itidem c. 1. in extrauag. Ioann. XXII. eod. tit. & demum Ioann. XXII. in c. 1. eod. in extrauag. commun. begi- nas, quæ, præter cæteras virtutes, curiositatem disputandi, & autho- ritatem seu temeritatem potius prædicandi nullo modo sibi vsur- pant, demum admittit. denique Innoc. III. in c. noua de penit. & re- miss. damnat abbatissas quæ legen- tes euangelium præsumunt publi- cè prædicare, & criminum con- fessiones audire. quia licet, inquit, beatissima virgo dignior & excellentior fuerit apostolis vniuersis, non tamen il- li, sed isti Dominus clauis regni calo- rum commisit. quippe & iure ciuili ob honestatem publicam femi- næ ab omnibus officijs publicis remota fuerunt. l. 2. D. de reg. iur.

3. Quamvis abbatissas.

4. Non tamè priuatam inter suos monitione facere.

Dicitur autem publicè; ne quis existimet superioribus monialium priuatas v. g. in Congregatione capitulari vetari adhortationes ad virtutes, ac reprehensiones vitiorum: quorum in subditis etiam correctio ipsis competit, œcono- mica autoritate: qua pater & mater-famil. liberos & famulitia rudimenta fidei docent; vitia cor- ripiunt; virtutes instillant: qua præceptores discipulos, magistri scholares erudiunt. Syluest. in sum- ma. F. prædicare. alioquin Innoc. III. in Concilio Lateran. etiam priuatim prædicare prohibuit sub pœna excommunicationis, illis qui prohibiti vel non missi fuerint, præter autoritatem à Sede apo- stolica, vel catholico loci Episco- po susceptam.

Ex quibus liquet temerè præ- sumpsisse L. superiorem beginæ- rum in ecclesia, in Sede, ianuis apertis, neutrius sexus personis exclusis, multis non suis præsen- tibus, ex libro tam impresso, quàm manuscripto, scedis & compo-

sitione propria, atque etiam me- moriter dixisse: excessa vtrique forma priuata suarum commori- tionis: & properea ad terminos accessisse beginarum in d. Clem. 1. damnatarum. præsertim cum nec in pulpito liceat legere, nisi ijs, qui ab episcopo lectores sunt ordinati. c. non liceat, d. 92.

RESPONSVM, III.

De correptione publica, at- que pro concione.

Conuenitur parochus iniu- riarum, atque ad palinodiam; quod pro concione dixerit adesse quosdam, qui iurauerint iura ec- clesiæ, viduarum, pupillorum de- fendere, qui ipsi bona ecclesiæ in- uadant: alios, qui etsi ex iuramen- to teneantur obstitere: tamen to- lerent. vt, etsi neminem nomine tenus expresserit, nemo tamen nesciret agi de Burgimagistro: quo- cū quæstio erat de finibus agri il- lius, & ecclesiæ; & sepe transplan- tata, vt cõtenit parochus, in fun- dū ecclesiæ: & scabinos designari, qui debuerint impedire motū ter- minorum, seu curare restitui illos in pristinum locum. Respondit parochus non intendisse se in aliu- dicere, quàm in Burgimagistrum: eumque pluries à se monitum esse, nec emendatum: publicè pec- casse; eoque peccatores publicos publicè esse corripiendos; adeo- que pro concione fecisse id Chri- stum Math. c. 2. ad fin. & c. 23. & facere debuisse ostendere D. Tho- mam 3. part. 9. 42. art. 20. fecisse & Ioannem Baptistam: Marci c. 6. Chrysostomum: Eudoxiam mo- nuisse, ob ademptum Calitropæ agrum: & Stanislaum Boleslai no- tam libidinem publicè arguisse: se itidem ex officio fecisse; non iniuriandi animo.

1. An paros cho per- missat

2. An paros cho per- missat

Monet sanè Apostolus 1. Tim. c. 2. publicè peccates palam esse cor- ripiendos. & D. Augustinus, corri- pienda

2. Publica peccata palam cor- ripienda.

C c

pienda sunt, inquit, coram omnibus, que peccantur coram omnibus; ipsa vero corripienda sunt secretus, que peccantur secretus, c. si peccauerit, vers. ergo. 2. q. 1. Vnde ira Dei prouocari dicitur, cum prædicator delinquentes palpat, non corripit; & sacerdotalis veritatis immemor, non vult complere, quod scriptum est; peccantem coram omnibus argue, ut ceteri timorem habeant. c. sed istud. dist. 45. quare & in c. 1. X. de pen. & remiss. manifesta, inquit, Alexander peccata non sunt occulta correctione purganda. quibus inhærens Concil. Trid. s. 24. c. 8. publicè peccanti condignam pro modo culpæ penitentiam publicè vult iniungi: vt quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, suæ emendationis testimonio ad rectam reuocet vitam. specialiter tamen permittit Episcopo, vt hoc publicæ penitentia genus in aliud secretum possit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire.

3.
Confessarius an
publicam
penitentiam
imponere
possit?

Quamuis autem illum Concilij locum rectè Nauarrus in *Man. c. 8. n. 10.* censuit non spectare ad penitentias sacramentales, neque agere de confessarijs, qui inuitis etiam pro publicis delictis non possint imponere penitentiam publicam; idque latè probat in *Comment. ad cap. sacerdos. de pen. dist. 6. n. 86. & multis seqq.* sed intelligendum illud esse in foro mixto exteriori, non vero interiori: eoque compellari ibidem Episcopos, non confessarios: quoniam tamen Concilium *ibid.* subiungit de instituendis penitentarijs, per causâ continentiam non videntur excludi omnino confessarij, vt consentientibus, prudenterque persuasus publicam possint imponere penitentiam, vt *Nauarr. d. n. 19. & 98. & 100. in dictis locis*, vel extra confessionem in inuitos, vt procedit c. in capite quadrages. dist. 50. *ibi*, inquit, adesse debent decani, id est Archipresbyteri parochorum, & presbyter penitentium, qui eorumdem

conuersationem diligenter inspicere debent, & secundum modum culpæ penitentiam per præsatos gradus tringere. vide *Canones penitentiales. & Augustinum hom. vii. lib. 50. homil. nam & parochis quadantenus externa iurisdictione tributa est, c. com ecclesiarum. X. de off. ordin. vid. Cucchum in Inst. maior. de presbytero paroch. n. 11. & seqq.*

Tamen rethè D. Pauli locus de prædicatoribus accipitur: vt in peccata publicè inuehatur. ex eo quidem zelo, cui non desit prudentia: nec alia pallo misceri videatur: sed appareat odio tantum peccati, nullatenus autem peccatoris sermonem infitui: malos mores argui, bonos tueri, virtutes prædicari, vicia reprehendi. vt exigit Concilium *Trid. s. 5. c. 2. s. 24. c. 3. 4. 7. & 8.* quamuis aliqui pungantur, qui malle deberent veriores, quam disertiores audire sermones; c. sedulo. dist. 38. eoque infestent Doctores; non tamè hi propterea debent à recta æmulatione, & bona intentione recedere: scientes quia beati, qui persecutionem patuntur propter iustitiam. c. firmus. dist. 43.

Enimvero prædicatorem, parochumque publicè peccantes redarguentem, prudenter & circumspèctè verlari oportet. *arg. c. 3. s. 6. Conc. Trid.* quamuis enim officij ratio & discipline causa quem excuset, vt iniuriarum non teneatur: l. item queritur. §. Iulianus. D. locati. præsertim dum rei-publicæ interest delicta corrigi: l. 33. D. de iniur. *ubi glosa in verb. contumelia plures citat, & speciatim l. 13. §. que iure. D. de iniur. que iure*, inquit, præstitatis à magistratu sunt, ad iniuriarum actionem non pertinent: tamen si quid magistratus per iniuriam fecerit, vel quasi priuatus, vel fiducia magistratus, iniuriarum potest conueniri. l. nec magistratibus. D. de iniur. ad eod. & qui disciplinam voluit exercere, de excessu punitur. l. 7. D. ad leg. Aquil.

Aquil. l. 7. §. 1. Et tot. iij. D. eod. ad legem Aquil. Quomodo Nauarra de restitut. lib. 2. c. 4. n. 64. Et seqq. tradit. quando correptioni admiscetur ira, & despectus in proferendo, si graue est quod profertur, ex verbis, & despectu proximus notabiliter contristetur, & iniuste; rard excusari a mortali. ex D. Thoma, Nauarra, Caietano. si quis iratus, inquit Fabianus, crimen aliquod cuiuslibet temere obiecit, conuictum non est pro accusatio- ne habendum. c. si quis. 2. q. 3. omnis, inquit Cicero, animaduerso & castigatio contumelia vacare debet. & multo maximè dum superiores alicuius crimen corripiunt, si non in illud ipsum crimen dicant, sed aliud impreterant, conuictiari ea- tenus censentur. Nauarra ibid. n. 67. cum enim, inquit, de eo vitio non agatur, eo tempore, iam non ut iudex, sed ut priuata alia persona debonestat subditum in eo, in quo non est subditus, nec eius foro subiectus.

Quare clem. 1. §. 1. de priuil. proponit maledictionem eternam ijs, qui prælati detrahunt in concione. & Concilium Lateranense sub Leone X. sess. 1. decret. incip. superme. eosdem excommunicat. & S. Carolus Borromæus p. 1. Instruct. pastor. c. 11. monuit ne concionatores magistratus ciuiles obiurgent, aut asperius insectentur. idem statuerat Concilium Colo- niense an. 1539. art. 16. Vitanda, in- quit, est manifesta reprehensio vtrius- que potestatis, tam ecclesiastica quam ciuilis. Dijs non detrahes, & Principi- bus populi tui non maledices. Exod. c. 22. & Nauarra. in Man. c. 25. n. 42. cauendum tradit concionatori- bus, ne in aliquem nominatim dicant. nominatim autem in aliquè dici etiam intelligitur, quando ita quis describitur, vt facile dictum de eo intelligatur. §. nominatim. Infr. de exheredat. lib. 1.

Ad eum modum vt in aliquem dicatur, rectè doctores exigunt, vt peccator sit publicus; & scandalo-

sus. Haræus ad D. Pauli locum ex Theophyl. peccantes coram omnibus argue, hoc est perseverantes in peccato, & quos inquirendo deliquisse inue- neris, argue seuerè: quomodo igitur Dominus, si peccauerit in te frater tuus, corripit eum inter te & ipsam solum? at- qui & illum in peccatis perseverantem permittit publicè argui. imò & gene- ratim offenditur, si is, qui ab omnibus peccass. cognoscitur, non arguitur. sic Theophyl.

Sic & Chrysoftomus ad Apo- stoli. locum vt temerè, inquit, & in- discute iudicare perniciosum est, ita manifesta peccata non prosequi viam aperit ad audenda facinora. argue, in- quit, non utcumque; sed seuerè: ita enim & alij metuent.

Seuerè ergo reprehendendi sunt publicè, qui pluries priuatim moniti, emendare se nolunt. quasi incorrigibiles demum, si tamen sic speretur emendatio. Homobonus de Bonis tract. 15. c. 2. q. 2. v. 4. de exam. eccl. vt de Cretenfibus Pau- lus ad Titum c. 1. increpa illos durè, vt sani sint in fide. & Isaias c. 58. clama, ne cesses: quasi tuba exalta vocem tuam: & annuncia populo scelera eorum.

Sed & oportet vt sit & certa veritas, & publica. nam si aliqua tergiuersatione celari possit ini- quitas, de ea cognoscendum & decidendum est, antequam pu- blicè vel iudex quidquam statuatur, vel concionator debacchetur. c. no- uis. X. de iud. ad fin. in verb. cognos- cant vtrum iusta sit querimonia, quam contra eum proponit coram ecclesia Rex Anglorum, vel eius (Regis Francorum) exceptio sit legitima, quam contra eum per suas nobis literas duxit exprimendam. sic etiam in de- nuntiatione aduersus matrimo- nium de exceptionibus & causa cognoscitur. c. ad dissoluendum X. de despons. impub. neque ante sen- tentiam abstinendum est ab eo, quem reū putamus. 2. 2. tot. q. 3. vi- de Augustin. d. c. si peccauerit. Et seqq. Et homil. vit. l. 50. hom. vbi ait ec- clesiam neminem excommunica-

6. Ex zelo, nō admixto alio affectu.

7. Alioquin potius subiacet.

8. Peccator vt publicus sit & scandalosus & incorrigibilis requiritur.

9. Corruptio seuera sit.

10. Præsertim in pluries correptis. non correptis.

11. Certa sit delicti veritas.

re, nisi sponte confessum aut in iudicio conuictam: & sermonem instituit de publicis correptionibus. adeo, ut quantisper quis negat peccasse, rem alienam inuadere, ut in d.c. nouit, & paratum se offert subire iudiciū ecclesiæ, mandatum, ac iudicis sententiā sequi, nondum locus esse videatur prædicationi, & correptioni publicæ, quia nondū certū est publicè peccatū, dum adhuc sub Iudice lis est.

At scandalum existimant sequi Quidam, ex huiusmodi publica prædicatione; sed dicendum est, suppositā certā veritate delicti, & per illud scandalo, & solo in concionatore zelo, eoque prudente, & circūspecto; exemplū Christi solutione adferre. *Matth. 15. vbi discipuli dixerunt Christo; scis quia Pharisæi audito verbo hoc scandalizati sunt?* & ille respondet, *finite illos; cæci sumus, & duces cecorum. nonne, inquit Chrysofomus loco mox relato, maius scandalum facit corā omnibus argnere. minime id quidem; magis enim scandalizantur, si peccata non ignorantes nullum inferri videant cruciatum.*

Videbitur etiam hæc publica concionatoris reprehensio esse contra praxim hodiernam; neque hæc tempora ferre veterum canonum, & antiquæ disciplinæ medicamenta: sed *E. Carol. Borom. in Orat. Concil. prouinc. 6. imo vero ardentius, inquit, progrediamur, quoniam hæc vna medicina præstantissima est, maximeque oportuna ad remedium, ut quibus olim rationibus disciplina christiana sata, & propagata fuit, ipsædem ipsis & instauretur, & conseruetur.*

Nihilominus hodie concionatoribus magis publicæ correptionis ansa ablata est, dum, magis quam initio ecclesiæ, liberè & palam iudicia ecclesiastica exercentur: ut sic inquisita per Iudices statuta sunt Synodalia, ut parochi si quos habeant in suis parochijs publicos peccatores, eos deferant,

ut à Iudicibus ecclesiasticis corrigantur lite instructa; ad sententiā; & poenas oportunas perueniant. *In corripendis magistratibus, inquit d. Concil. Col. ar. 17. correptioni quoque fraternæ l. cus est, quem admodum Ioannes reprehendit Herodem: dicebat enim Herodi, non populo, Nō licet tibi habere uxorem fratris tui, quod si nihil promoueas; postulanda, & expectanda promissio Prælatorum, ac maiorum magistratum est. qui si desimulent, etiam consulum magis, et contra remittatur ad Deum; quam ut tantum scandalum inde deterius subsequatur.* adeo ut si quis eo præscripto omisso sine insolita causa pro concione debacchatus fuerit, nullum argumentum præbeat zeli saltem indiscreti, si non animi iniuriandi, in nondum evidentiibus delictis. *ex d. c. nouit. l. de iud. & facilius teneatur probare abesse animum conuiciandi, arg. legis si non conuicij. C. de iniur. vide Numeram d. c. 4. disp. 7. n. 95. & seqq.*

Id quidem verum est, eum qui in officio, dignitate, functione publica est, non præsumi iniuriarum, sed functionis causa quid dicere, vel facere. *ut late diximus etiam in parochia in Consult. can. de iniur. consult. 2. præsertim in fuggestu (quia est cathedra veritatis, non locus iniuriarum) sed in dubio: at verò si excessus deprehendatur, si nulla officij necessitas, oportunitasque, nec aliæ iustæ causæ exegerint; abesse conuiciandi animum probare debet. d. l. si non conuicijs. diximus ibid. consult. 1.*

Itaque parochus noster officij limites excessit. qui in prædicatione exigunt, ne qua scandala seminet. *Conc. Trid. s. 5. c. 2. neque dicat, quod tendere posset ad offendiculum aut ruinam. excessit in eo, quod modum corripendi non seruauerit. quippe neque certum crimen est, neque notorium illius, in quem inuectus fuit. contenditur siquidem super limitibus, & adhuc*

12.
Iniquit
obiecto
scandali.

13.
Inuitatæ
praxis.

14.
Modo adfit
grauis &
infolita
causa.

adhuc sub Iudice lis est, vter suos in agrum vicinum protenderit. & quamvis parochus quidam iurifconsulti responderint, vicinum inuasisse limites, partemue agri ecclesiæ; non tamen illorum responsum rem facit iudicatam, aut certam; minus notoriam. cum & actor Iurisperitorum pro se habeat responsa. & plerique testium asseruerint se nescire à cuius parte flet iustitia. aliter se habebat correptio Ioannis Chrysofomi, cum certò constaret, & palam, Callitropæ agrum esse, quem ademerat Eudoxia.

Accedit quod Episcopus de dissensione & controuersia informari voluerit per Archipresbyterum, qui visitato agro cum agrimento, & pluribus testibus vtriusque subministratis, iudicauerit apparentius ius esse aduersus ecclesiam, eoque Episcopus componi negotium voluerit: si autem certum & manifestum erat delictum Actoris; debuit iubere publicè illum corripi potius, quam rem componi. nisi per hoc etiam iudicauerit hoc in casu non expedire publicam correctionem; sed vertendam illam esse in priuatam monitionem. quod Episcoporum iudicio committit Conc. Trid. d. e. 8. f. 24. & Concilium prouinciale Mechlin. 1. de sacram. c. 6. compellat Episcopos, non parochos; vt in notoriis delictis publicam poenitentiam in usum reuocent. vt omitamus exilitatem rei, quæ vix ascendat ad tres florenos, & peperit quàm maximas turbas. vt ad Dei honorem non profecerit huiusmodi publica correptio; quod requirit vbi supra Homobonus; neque satis sit delatum Superiori seu ecclesiæ, quæ potius elucet in Episcopo, quàm parochi. præsertim cum illius ipsius cum correpto est controuersia, et si de bonis ecclesiæ.

Quod si autem requisita certi, publici, & scandalosi delicti defi-

ciant in principali quæstione, quæ tangit Burgi magistrum; multò magis deficiunt in scabinis correptis de tolerantia delicti, quod ex iuramento deberent impedire. quippe & coram illis lis adhuc pendebat; multò minus probatum est illos certiores fuisse reditos; minus quasi de publico & scandaloso, lite nondum integrè instructa. imò potius contra, cum viderent Archipresbyterum magis sentire pro actore; & Episcopum compositionem suaderè. ideoque quàm primum respondit parochus se non intendisse in scabinos dicere; sed alluisse ad modum dicendi S. Pauli, qui ad Corinthios ep. 1. c. 5. de incestuoso eos reprehendit, his verbis; *vos non magis laudum habuistis, vt tolleretur de medio vestrum qui hoc opus fecit.* sed interest; nam incestuosi crimen & certum, & publicum, & scandalosum erat; publicè ducta vxore patris; quod nec facerent gentes; quod excusationem nullam habebat. hic delicti certitudo non est; minus publica. quamvis factum non sit in occulto; sed iustitia, vel iniustitia facti.

Excessit ergo parochus. Concilium Trid. quidem f. 5. c. 2. rectè iubet vt Episcopi curent, ne quis predicator vel ex falsis informationibus, vel alijs calumniose vexetur. ideoque quamuis hic deprehensus est excessus parochi: cum tamen & in aduersarijs quoad modum institutæ actionis, & multiplicandos sumptus, etiam est aliqua vexatio: si non calumnia: illa etiam est punienda. l. vlt. §. 1. c. de appell.

De modo igitur satisfactionis videamus. clericus maledicus cogitur ad postulandam veniam. clericus. dist. 46. & vt non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum; ita neque crimen infamationis. Anchoran. in reg. peccatum de reg. iur. in 6. quia raptoribus deteriores sunt detractores: & damnum famæ maius, quàm bonorum.

16. Prædicatores defendendi à calumnia.

17. Si tamen excesserint, quomodo corripiendi?

rum. c. deteriores. c. summa. 6. q. 1. l. lul. D. si quis omiff. caus. rest. l. infamia C. de decret. lib. 10. si ergo falsum crimen fuit obiectum, vix est vane palinodia fieri possit restitutio. ideoque vsu vbique frequentissimo, & etiam Ordinatione Caroli V. in Imperio recepta est actio reclamatoria; seu qua petitur reuocatio iniuriæ. *Mysing. ad § in summa. Inst. de iniur. & cent. 2. obs. 98.* quæ etsi iure ciuili non adeo sit expressa; canonico tamen videtur agnita. *in c. quidam maligni. in verb. sin autem potuerit docere qua dixit, vel certe sciens se non posse, qua scripsit ostendere, errorem suum fuerit aperte confessus. 5. q. 1. & quamquam Marcus Anton. Genuen. in Prax. Neapol. c. 30.* neget nobiliores, & clericos teneri ad palinodiam, aut petendam veniam in publico; sed dumtaxat in cubiculo seu tribunali Iudicis ecclesiastici, & de superioribus Nauarra *ubi sup. dub. 6. n. 96. & seqq. & citati* negant prelatum à subdito veniam petere, genu flectere, &c. & parochus respectu incolarum suo modo sit superior: tamen si falsum sit crimen ab eo obiectum, sine reuocatione vix est vt possit satisfacere; & ad reuocationem non dampnari: sed in modo distinguendum est.

18.
Si falsum
dixerint,
omnino
palinodiã.

Itaque quæ pro concione dixit, pro concione reuocanda sunt: verbis quidem ita honestè conceptis, vt & innocentia non maneat læsa; & dignitas parochi quæ minimè deteratur. nam publicè facta iniuria publicè reparanda est. *d. c. si peccauerit. Nauarra ubi sup. n. 90. ex Siluest. ad exemplum D. Pauli Act. 16. casus nos, inquit, publicè miserunt in carcerem, & nunc occultè nos eijciunt: non ita; sed veniant, & ipsi nos eijciant.*

Sic & in c. inter. X. de purgat. can. qui publica conuersatione cum hæreticis scandalum dederat, pro concione hæreses detestari iustus est. quare hic offensio per concio-

nem facta per eandem reparanda esse videtur; modo quo diximus: vexatio autem per multiplicatos inutiliter sumptus; compensatione aliqua expensarum refarcienda.

Clausulam salutarem Iudex primæ instantiæ adiecerat, ne per palinodiam in suo confessorio seu pro concione faciendam induceretur infamia: questus est parochus de infami palinodia: modoque & clausulam porro adui contrariam, & inefficacem, & extra Iudicis potestatem esse contendit: sed communiter receptum est pro cautela, vt præseruare famam Iudex in sententia possit. *IV. l. 1. in Paratit. D. de his qui not. infam. n. 9. ad fin. post Bart. Bald. arg. l. 17. §. pena. D. eod. iusta tamen ex causa, non regulariter. vt in l. non potest. D. de furt. non potest quidem Iudex efficere, ne furti damnatum sequatur infamia. l. ordin. 15. D. ad municip. neque tamè restituere. latè Panorm. in c. cum. 23. X. de re iud. nam & in integrum restituitur aduersus legem non potest: sed in damnando potestatem habet. l. §. pena. d. l. Ordine. at iusta ex causa. sed an exprimenda in sententia? ait Wesenbec. arg. c. scilicet. X. de re iud. & ibi DD. sed locus iste potius contrariatur, vt non debeat. Sola etiam palinodia si naturæ non parit infamiam, quia non tam poena est, quàm debitum: & sine dolo, sed imprudenter, ac citra iniuriandi animum dicta esse aliqua possunt, quæ tamen reuocanda sint. *Malder. de iustit. tract. 7. c. 2.* vt etsi quis iniuriarum dampnari non possit; possit tamen pro refarciendo damno ad palinodiam, ynde & titulus iuris canonici X. de iniuriis; habet annexiorem, & de damno dato. sed & id in sententia exprimi oportet: vt nec verba illius, nec reuocandi modus infament.*

RESPONSVM IV.

Litera Iubilæi tribuunt electionem confessorij ab Ordinario approbati: quæritur quis hic sit?

Respiciunt procul dubio literæ ad decretum Concilij Trid. s. 23 c. 15. itaque ad pœnitentium sæcularium, quamvis sacerdotum, confessiones audiendas nullus, nisi ab Episcopo approbatus, aut parochiale beneficium obtinens, idoneus reputatur. per d. c. 15. de confessionibus regularium non loquitur Concilium. relinquit ergo priori iuri: scilicet ut fiant superiori regulari, aut ab eo deputato. iurisdicção enim necessaria est in consentem. d. c. 15. c. 7. s. 14. de sacr. pœn. Conc. Trid. c. omnis vtriusque. X. b. 1.

Parochiale beneficium habens eo ipso, quo ab Episcopo institutus est, approbationem & iurisdictionem consequitur. arg. l. 2. D. de iurisdic. om. iud. prout etiam parochiale beneficium censetur esse, quod vicariam curam sibi incumbentem habet, & ad supplendas parochi vices tenetur. cuius adeoque possessor etiam eo ipso, quo instituitur, approbationem & iurisdictionem nancisci est censendus. vtique in suos iurisdictione: approbatio autem tum parochi, tum vice-parochi etiam quoad eos prodest, qui confessorium approbatum possunt eligere, vel privilegio speciali, vel generali Iubilæi, aut simili. sed an extra parochiam an per totam ciuitatem, imò dioccesim approbantis? controuertitur. & verius est, respectu priuilegij pontificij, per totam dioccesim probantis eligi posse. magis dubium, an parochus alterius parochiæ illi vices suas possit committere, cum institutio beneficij

non videatur inferre vniuersalem approbationem, sed magis localem. citati à Barbos. in Collect. DD. ad Conc. Trid. ad d. c. 15. s. 25. n. 19. quare post dimissum beneficium rursus, respectu pontificij priuilegij approbatum manere etiam verius est parochum quondam & vice-parochum. quin etiam vt à successore deputari possit eo loco, sed non alibi. *ibid.* n. 17. & 21. & seqq. indeterminata autem approbatio per totam dioccesim approbantis porrigitur.

Multò magis parochiale beneficium censetur habere ipse Episcopus: cuius dioccesim canones sepe eius parochiam vocant; pœnitentiarius dioccesanus; & cuiusque annexa est actualis cura animarum, non habitum vtique, sed exercitio prædita.

Regulares prælati iurisdictionem etiam habent in suos omnes, totamque familiam. ideoque & equites S. Ioannis Hierosolymitani, qui veri religiosi sunt, suis superioribus confiteri possunt.

Qui beneficium non habet, sine approbatione nullus idoneus reputatur, quamvis notorietate facti, & doctrina, & moribus, & prudentia sit idoneus. exigit enim Concilium pro sacra ecclesiæ politionia ipsius Episcopi censuram. quod tamen & ad ipsius vicarium extendi receptum est: & ad Capitulum Sede vacante, & Archiepiscopum suffraganei dioccesim visitantem; aliosque qui quasi Episcopalem habent iurisdictionem. vtique quam spectat d. c. 15.

Adeoque & restringitur approbatio intra territorium approbantis. extra illud approbantis subditus an confiteri possit approbato? referunt decusum negatiue. quamuis parochiale beneficium habens, etiam foris suos audire possit. vt generaliter voluntaria iurisdictione extra territorium exerceri. quare & negant licere Episcopo eligere

1. Beneficium parochiale aut Ordinarij approbatione habens quoad seculares.

2. Quoad regulares deputatus à superiori reg.

3. Tale beneficium aut approbatio quouique se extendit.

4. Superiores multò magis comprehendunt decretum c. 15. s. 23. Trid.

5. Re ipsa idoneus sine censura Episcopi non reputatur approbatus.

6. Censura vt restringitur intra territorium approbantis.

7.
Quid de
electione
Episcopis
iure con-
cessa.

confessarium non subditum, si extra dioecesim confiteatur, ab illius dioecesano non approbatur. quod etiam derogat d. c. 15. privilegij. quod tamen durum videtur, cum Episcopis eiusmodi electio permittatur à c. fin. de panit. & remiss. idque non tam privilegium quam ius commune videatur, cum Corpori iuris insertum est: subiungiturque tanquam exceptio d. c. omnis: quod iubet quemlibet confiteri suo superiori. ut huiusmodi exceptio non aduersari videatur d. c. 15. cum d. c. fin. etiam deferat censuram Episcopo eligenti an prouidus sit, & discretus ille, quem elegerit: & incommodum, ob quod illa electio Episcopis concessa est, redire possit per huiusmodi restrictionem: & privilegia ferè communiter ea nominentur, quæ extra corpus iuris vagantur; & quæ speciali iure constituta sunt, speciali nota egerere videantur, ut reuocata censeantur. Omisso quod d. c. 15. regularibus permittit non approbato ab Ordinario confiteri, Episcopus autè sit in gradu perfectiori quam regularis: ideoque id ei magis permissum videri debeat. & idem c. 15. cum extendit se ad sacerdotes: clarè, non loquitur de Episcopis. tempore tamen subilæ, cuius verba seruanda sunt, quodque dum iubet confiteri approbato ab Ordinario, videtur & tali uti debere Episcopus, Zerola in prax. V. Absolut. q. 12. p. 2. post. Naur.

8.
Examen
Episcopi
nemo sub-
terfugit.

9.
Mendican-
tes præsen-
tati iniuste
reieci an
iure cle-
mentinæ
dudum ho-
die vtan-
tur.

Examen Episcopi exigit Concilium, adeo ut illud nemo possit subterfugere, quamuis palam idoneus: si quidem Episcopo necessarium videatur: aut, illius gnarus satis, perperam illud exigat, & iniuste approbatione neget. Mendicantes tamen à superioribus seculantatos, & iniuste reiectos ab Episcopo, nancisci à Pontifice seu iure ipso approbationem & iurisdictionem, est verisimile: exijs

quæ mox de Episcopo diximus: ut facultati, iure d. clementinæ competenti, in casum iniuste recusatōis, derogatum non censetur. et si consultum hodie non sit eo privilegio uti, ob Conc. Trid. s. c. 2. Vi de qua diximus in consue. can. de priuil. cons. 5. quamquæ expresse prohibitus obedire teneatur: ut ibi diximus: & à prohibito videri possit differre recusatus dumtaxat.

Approbationem verè obtineri satis est: quamuis sine scriptis, cum illa non exigat Concilium. et si alicubi decreta synodalia pro certiori politia illa exigant, verè dixi: quia si Episcopus tantum dicit causa approbet, quem credit idoneum; approbatus non potest censeri. plus valet, quod agitur, quam quod simulatè concipitur. si tamen quamuis molestia vitandæ causa probet, et si sic approbans peccet, reuera tamen valet probatio, & actus ab eo gestus, quia ecclesia non iudicat de occultis, sed sequitur palam gesta.

Et nuda quidem approbatio decreto d. c. 15. satisfacit, non tamen tribuit iurisdictionem: si non ea mens sit approbantis, cui nuda approbatio tribuitur, de consensu parochi audire potest confessiones: cui insuper iurisdictione, etiam sine illius assensu approbatio & iurisdictione perpetua est, & ut gratia, non expirat per mortem concedentis: dum satisfactum est semel decreto d. c. 15. quantum non reuocatur, ideoque approbatus, qui aliò migravit, & reuersus est; noua approbatione non eget. agimus autem de approbatione simplici. nam ad tempus data per illius lapsum expirat: ad certum genus personarum; ad aliud non extenditur: loco circumscripta; illius terminos non excedit: indeterminata ad moniales non porrigitur ex constitutione Gregorij XV. inc. inseruit. quæ specialem exigit approbationem simplicem dare debet Episcopus simpliciter

pliciter idoneo: vt decretum loquitur simpliciter: iurisdictionem dare non tenetur, nisi cui placitum fuerit: salua d. clementina dudum; & ratione cap. fin. X. de off. Archipres. in verb. quia & si valde idoneus sit, decet tamen vt sua onera pariat, vt satisfiat plebi: & in nullo titubet ecclesiastica sollicitudo: & Concilij Trid. s. 21. c. 4. in verb. sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad sacramenta exhibenda. &c.

12. Nulla privilegia aut consuetudines d. c. 15. tollunt.

Necessitati examinis & approbationis non obstare Concilium voluit privilegium, vel quamcumque consuetudinem, etiam immemorabilem. quare abrogata est illa, qua olim quilibet sacerdotes sibi inuicem confitebantur, vel parochi non approbatos substituebant: quod vltus multorum saeculorum receperat. privilegia autem, praesertim in corpore iuris non clausa, etiam abrogata sunt, in corpore iuris clausa, iura magis hodie videntur & exceptiones, adeoque partes legum, quam privilegia. vt diximus.

13. Approbatus regularis & quoad moniales quis?

Quoad regulares diximus per d. c. 15. nihil mutatum: vt probatione Episcopi non egeant, nisi confessarij monialium. Itaque illorum respectu probatus censendus est, qui illis, vt oportet, designatus est a superioribus regularibus. quippe illorum Ordinarijs. monialium tamen respectu videtur dicendum requiri approbatum ab Episcopo, vt diximus, ob constitutionem Gregorij XV. incip. in-scrutabili. quamvis enim vsu recepta vbiq; ea nondum sit, ita vt vbiq; obliget; tamen, quia Pontifici integrum est modum praescribere liberalitati suae, quem velit: & eadem constitutio velit omnes monialium confessarios ab Episcopis esse probatos, verisimile est Pontificem Iubilaeum concedentem; loqui quoad moniales de huiusmodi approbatione. arg. c. solite. s. verum. X. de maior. & obed.

Imò referunt declarasse Clementem VIII. vigore electionis per Iubilaeum concessae, non posse a regularibus aliquem eligi approbatum non eiusdem Ordinis. De his omnibus citatis à Barbosa in Collectan. ad Concil. Trid. d. c. 15. s. 23.

An autem durante Iubilaei tempore iterari electio confessarij, & bis obtineri gratia Iubilaei possit? negatiue responsum dicitur à Clemente VIII. & S. Congregatione. sed quantisper de eo authenticè non liquet, si non potest bis confessarium probatum quis eligere, & opera praescripta explendo bis Iubilaeum consequi: saltem est certum semel posse efficacius. c. 1. de penit. & remiss. in extrauag. commun. vbi Bonifacius VIII. post opera praescripta, & concessionem Iubilaei, vnusquisque tamen, inquit, plus merebitur, & indulgentiam efficacius consequetur, qui basilicas ipsas amplius & deuotius frequentabit. vid. Dianam. p. 1. r. 12. r. 31. & p. 2. tract. 3. r. 49. & vbi sup. c. p. 5. r. 12. resol. 28. & verius in rigore dicendum videtur Iubilaei concessionem disiunctiue pro vna vel altera septimana concessam, vna optione consumi. l. apud. D. de opt. legat. Qui semel in Iubilaeo confessus recordatur peccati reseruati omitti, ab eo potest absolui. quia posterior confessio est perfectio primae, & reseruatio semel sublata est per confessionem primam. Zerol. in prax. V. Absolutio. c. 7. p. 2.

14. Electio confessarij an iterabilis ex Iubilaeo.

RESPONSVM V.

De altari priuilegiato.

Quando illud conceditur, & praescribitur vt missa legatur de requiem, conditio implenda omnino est. Nauarr. de penit. & remiss. conf. 38. arg. legis cui fundus D. de condit. & demonstr. & per text. extrauag. vniuersit. de pen. & remiss. dum non praescribitur; satis est illam

1. An qualibet missa ad priuilegium effectum legi possit?

lam dici de Sancto, vel de tempore. *Nauarr. de penit. & remis. conf. 37.* si intentio est suffragari defunctis.

2. *De numero missarum expressarum.* *Conditio priuilegio adscripta, dummodo in ea ecclesia quindecim missae quotidie celebrentur,* non deficit si quando contingat non tot celebrari fortuitum, non communiter. quippe haec accipienda sunt moraliter, vt frequentius accidunt. *l. 3. 4. 5. 6. D. de leg.* nam alioquin nullibi obtinerent. cum feria. 5. coeng Domini, & sabbatho sancto vnica tantum debeat fieri missa, & in pasceue non fiat consecratio.

3. *De clausula.* *1a. sacerdos eiusdem ecclesiae.* Verba haec; *vt quaecumque sacerdos eiusdem ecclesiae dumtaxat ad ipsam altare celebrabit &c. anima indulgentiam consequatur:* in proprio sensu accipienda sunt. vt, quamuis religio istius Ordinis hospites subijciantur superiori loci, vt ab eo corrigi, & absolui etiam a reseruatibus possint, non tamen hanc indulgentiam consequi. quia sacerdotes non sunt istius ecclesiae; seu ad eum residendum a superioribus destinati, capaces electionis, & similitum actuum, qui religiosis istius conuentus proprii sunt. frustra alioquin adiecta fuisset restrictio.

4. *Similis priuilegij negatiua.* Haec autem verba; *simili ad praesens priuilegio minimè decorata,* an subreptitiam faciant gratiam, cum nondum finitum esset septennium, ad quod iam ante simile priuilegium erat concessum, satis dubia videntur. quamuis enim significatum dicatur quando aliud priuilegium esset datum, & intelligi ex eo posset nondum esset finitum, solent tamen frequenter formularij sollicitatores, libellos ad se missos mutare, secundum verba priuilegij inseri solita: & quamuis etiam dici possit ecclesiam non habere priuilegium pro eo tempore, quo petebatur; non tamen sensus ille obuius est, nec solent eum intellectum illa verba communiter generare, secundum quem intelligenda videntur. *arg. c. 7. X. de spons.*

eoque magis est dubius, quod, et si quidam indulgentias existiment, vt fauores ampliandas; tamen alij vt *Nauarr. d. conf. 38.* censent strictè esse interpretandas. *arg. c. 1. X. de priuileg. post gloss.* quam dicit receptam, & rursus *conf. 35. n. 3.* quippe tanquam dispensationes, eoque strictè accipiendas. ideoque secutum non videtur eas sine alio Pontificis beneplacito publicare.

Dubia etiam huic clausulae, *volumus quod si in dicta ecclesia alia indulgentia perpetuo vel ad tempus nondum elapsam duratura, concessa sunt, praesentes nulla sint,* diuersi intellectus dabantur. eoque iussit *Vrbabanus VIII. an. 1642.* dubij tollendi causa addi haec verba, *in eorumque anni die d. ecclesiam suae capellam aut altare in ea suum visitantibus perpetuo vel ad tempus nondum elapsam duraturam concesserimus, praesentes nulla sint.*

Vbi etiam animaduertenda sunt illa verba, *ad tempus nondum elapsam,* quippe videntur pro ijs, quae de septennio supra dicta sunt, arguere: lapsi septennij intellectum, tribuere eundem, qui hic exprimitur verbis, *ad tempus nondum elapsam duratura.*

Iterum haec verba, *praesentes ad septennium tantum duraturae:* quamuis publicari non possint sine Ordinarij licentia, *Cons. Triad. f. 2. c. 9.* & sic computandum videri possit septennium a die publicationis, cum alias obtineri non posset indulgentia per septennium, praeteritum in remotis partibus; quod tamen velle videtur concedens: nihilominus securum illud non videtur. per rationem *d. c. 7. X. de spons.* mens Pontificis expressa est, ne valeant ultra septennium: vt totum illud expleant, expressa non est. vt neq; ne qua fiat interruptio inter primi & secundi septennij priuilegium, incongruum non est animaduerti interruptionem, vbi voluntas est ne sit perpetua; sed tantum septennali: & propterea in

ciuntur; à die publicationis.
De sententia excommu-
nicationis, suspensio-
nis, & interdicti.

RESPONSVM I.

Non facile consulenda censu-
ra, sed circumspicte; &
non nisi in extrema neces-
sitate, cum sperantur pro-
babiliter profutura.

1. Assessor recte con-
sulare debet ne de
imperitia teneatur.

Cum assessorum officium sit
recta consilia Iudicibus, qui-
bus assident, dare, l. 3. D. l. 3. C. de
off. assessor. alioquin de imperitia
teneantur: l. 2. D. quod quisque iur.
malè gloriatur assessor quidquid
seuerè actum est, se auctore à Pre-
lato T. esse decretum: peius que-
ritur omiſſa quaedam consilia, quasi
iuxta mortem acerba, aduersus
quosdam regulares, de compe-
tentia iurisdictionis cum illo liti-
gantes: pessimèque adeo illum in-
stigmat ut eos fulmine anathematis
feriat, dirisque omnibus deuotos,
publicis programmatibus pro-
mulget. rectius D. Benedictus in
Reg. c. 27. De Superiore, nouerit, in-
quit, infirmari se suscepisse curam a-
nimarum, non super sanas tyrannidem.
Sic inter cetera D. Pauli ad Ti-
motheum episcopalia monita &
illud refertur: oportet Episcopū
non esse percussorem; non litigio-
sum: ep. 1. c. 3. ep. 2. c. 4. arguere, ob-
secrare, increpare; sed in omni pa-
tientia, quae Gratianus dist. 45. 46.
90. per sanctorum sententias di-
ducit: & Concil. Trid. s. 13. c. 1. fere
contrahit: ut Episcopi pastores se non
percussores esse meminerint: atque ita
praesse suis subditis oportere, ut non in
eis dominantur, sed illos tanquam filios
& fratres diligant: elaborentq; ut hor-
tando, & monendo ab illicitis deter-
reant: ne ubi deliquerint debitis eos pae-
nā coercere cogantur. quos tamen, si

2. Pastores non per-
cussores ut
Praelati ef-
ſe debent.

quid per humanam fragilitatem pecca-
re contigerit, illa Apostoli ab eis est ser-
uanda praecipio, ut illos arguant, obse-
crent, increpent in omni bonitate, &
patientia. cum sepe plus erga corrigē-
dos agat beneuolentia, quàm austeritas,
plus exhortatio quàm comminatio; plus
charitas quàm potestas. quatenus, in-
quit Gregorius c. 4. dist. 45. per spi-
ritum charitatis & pacis omnis mate-
ria scandalorum, & praesumptio inui-
dorum, atque oppressio simplicium fra-
trum, de Ecclesijs Domini auferantur.
Hi, inquit Leo c. 6. dist. 45. qui que-
sua sunt querunt, non que Iesu Christi,
facile ab hac lege discernuntur, & dum
dominari magis, quàm subditis consule-
re querunt, placet honor, insunt super-
bia, & quod prouisum est ad concordiam
tendit ad noxam. quare ibidem c. 8.
ex Concilio Braecarenſi, seu quo-
dam sapiente, Leuiter, inquit, casti-
gatus reuerentiam exhibet castiganti,
asperitatis autem nimiae increpatio, nec
correctionem recipit, nec salutem: uera
iustitia compassionem habet, falsa de-
dignationem. Ibid. c. 15. talis loquela
non illuminat caecum, non sanat agrot-
um, non curat infirmum: sed magis
occidit, & in desperationem periclitan-
tem mittit. boni etenim rectores mag-
is per humilitatis & mansuetudinis
lenamentum student peccantes ab erro-
ris laqueo eruere; quàm per austerita-
tem in foueam perditionis nutantes pro-
pellere. His applicat Gregorius dist.
46. c. 1. illud Prophetæ; vos autem
cum austeritate imperabatis eis,
& cum potentia, cum austeritate
& potentia imperant, qui subditos
suos non tranquille ratiocinando corri-
gere; sed asperè inflatere dominando
festinant.

3. Adit char-
ritas, ablit
simplicium
fratrum
oppressio.

4. Ut pergit
castigatio
lenis.

5. Sine auste-
ritate.

6. Sine indi-
gnatione
repetitum
exagen
per appel-
lationem.

De civili questione agitur; ma-
ioritate & obedientia; iurisdic-
tione, subiectione, atque exem-
ptione: eoque assessor instigare
praelatum debebat, ad amicam,
tranquillamque disceptationem:
iuxta c. cum persona de priuileg. in 6.
non ferro armare, & fulmine, at-
que ira perpetua aduersus appel-
lantes: quin suggerere monitum

Con.